

Ved udøvelsen af denne beføjelse kan fællesskabsdomstolen alene tage stilling til fortolkningen og gyldigheden af fællesskabsretten. Domstolen kan ikke ved besvarelsen af et præjudicielt spørgsmål fastslå, at en medlemsstat ikke har overholdt en forpligtelse, der påhviler den i henhold til traktaterne. Dette kan kun ske under en sag, der er indbragt for Domstolen efter art. 169 eller 170.

Gennem denne beføjelse kan Domstolen ved sin *abstrakte fortolkning* af fællesskabsretten give udtryk for sine synspunkter med hensyn til rækkevidden af medlemsstaternes forpligtelser og har, som fremstillingen nedenfor i afsnit V, punkt 2 og 3, viser, også gjort det. Men den *konkrete anvendelse* af disse synspunkter er overladt til den nationale domstol, og art. 177 giver ikke i sig selv Fællesskaberne nogen reaktionsmulighed over for traktatbrud.

d. Fællesskabsdomstolen er kun kompetent inden for de områder, hvor dens kompetence udtrykkeligt er fastlagt i traktaterne.⁵⁷ Uden for disse områder er det alene de nationale domstole, der kan afgøre sager, hvor fællesskabsretten er af betydning. Fællesskabsdomstolen er f.eks. ikke kompetent til at afgøre sager mellem private og en medlemsstats myndigheder om anvendelsen af fællesskabsregler. Sådanne sager kan kun anlægges ved en national domstol. Denne domstol skal, som nævnt foran under c, under visse betingelser forelægge fællesskabsdomstolen »præjudicielle« spørgsmål om fællesskabsrettens gyldighed og fortolkning, men det er den nationale domstol, der afsiger dom i den anlagte sag.

Det kan herefter fastslås, at Fællesskabernes mulighed for reaktion er ganske den samme, hvad enten Danmark undlader at overholde sin forpligtelse til at sørge for umiddelbar anvendelse af visse fællesskabsregler, eller Danmark overtræder en af sine øvrige forpligtelser efter traktaten.

Der synes herefter heller ikke på dette punkt at være noget i traktaternes formulering, der udelukker, at spørgsmålet om opfyldelse af Danmarks forpligtelser som medlem af fællesskaberne bedømmes med udgangspunkt i de synspunkter, der er anført i afsnit I.

Som følge af fællesskabsdomstolens eneret på fortolkning af traktaterne kan man imidlertid ikke indskrænke sig til at bedømme spørgsmålet alene på grundlag af traktaternes formulering. Det er også nødvendigt at undersøge, hvilken stilling Domstolen gennem sin fortolkende virksomhed har indtaget til spørgsmålet om omfanget og rækkevidden af medlemsstaternes forpligtelser.

a. Domstolen har – som nærmere omtalt i afsnit V – i en række præjudicielle afgørelser efter art. 177 fastslået, at traktatbestemmelser, som efter deres ordlyd alene fastsætter pligter for medlemsstaterne samt bestemmelser i direktiver og beslutninger rettet til medlemsstaterne under visse betingelser er umiddelbart anvendelige i den forstand, at de medfører rettigheder for den enkelte virksomhed eller borger, som denne kan påberåbe sig over for de nationale administrative myndigheder under sager anlagt ved de nationale domstole. Disse afgørelser vedrører således fællesskabsreglernes anvendelse i medlemsstaterne. De har først og fremmest betydning for forholdet mellem medlemsstaterne og borgerne. Med hensyn til medlemsstaternes forpligtelser over for Fællesskaberne har afgørelserne alene den betydning, at de præciserer, hvilke bestemmelser der skal anvendes umiddelbart af de nationale retsmyndigheder.

b. Domstolen har endvidere ligeledes som nærmere omtalt nedenfor i afsnit V i andre præjudicielle afgørelser fastslået, at det ikke berører den umiddelbart anvendelige fællesskabsrets virkning i medlemsstaterne, at den måtte være i strid med nationale lovbestemmelser eller med en bestemmelse i den nationale grundlov. Herved har Domstolen i realiteten udtalt sig om rækkevidden af medlemsstaternes forpligtelse til at anvende fællesskabsretten. Domstolen har imidlertid ikke herved taget stilling til, i hvilket omfang eller på hvilken måde opfyldelsen af forpligtelsen på forhånd skal sikres.

c. Størst betydning i denne forbindelse har det, at Domstolen i nogle afgørelser har taget stilling til, hvorvidt visse af folkerettens almindelige regler kan anvendes på medlemsstaternes forpligtelser over for Fællesskaberne.

Dette gælder f.eks. det såkaldte »gensidighedsprincip«. Medens en stat, der har indgået en traktat med en anden stat, normalt kan